

OKUMA ZAMANI

“
İNSAN KİTAPLARI
OKUDUĞUNDA DEĞİL,
ANLAYINCA DEĞİŞİR.
”

Okuma Kültürü

Okuma kavramı iki boyutuyla ele alınmalıdır. Birincisi sesleri tanıyıp o sesleri birleştirerek seslendirmektir ki buna mekanik okuma da denilmektedir. Bu daha çok okumanın yeni öğretildiği zamanlarda olur. Kişi sesleri seslendirir. Burada anlama, yorumlama, ilişkilendirme, çıkarımda bulunma, dilin estetiğini ve güzelliğini yakalama boyutları çok zayıftır.

Okumanın ikinci boyutu sesleri hem seslendirmek hem de cümledeki, paragraftaki, metindeki anlamları yakalamaktır. Bunun için okuyucu okuduğu yazıyı yorumlayacak, ilişkilendirecek, akıl yürütecek, karşılaştırma yapacak, bağlantı kuracak, sorulara yanıt bulacak, yeni sorular soracaktır. Bunları yaparsa okuyucu okuduğu metni derinlemesine anlamış olacaktır. O halde okuma dendiğinde işin içine okumanın iki boyutunun da katılması gerekir.

“İnsan niçin okur?” sorusunu yanıtlamak gerekir. Bu soruya bir araştırmada şu yanıtlar verilmiştir.

- Alışkanlık olarak
- Görev duygusuyla
- Genellikle zaman geçirmek için
- Güncel olayları kavramak için
- Günlük hayatın pratik ihtiyaçlarını karşılamak için
- Profesyonel ya da mesleki ilgileri sürdürmek ve geliştirmek için
- Hobi olması
- Topluma yönelik ihtiyaçları karşılamak için
- Kendini geliştirmek için
- Entelektüel ihtiyaçlar için
- Dini ihtiyaçları karşılamak için

Okuma; insana, topluma, dünyaya ve evrene neler kazandırır? Bu sorunun dünyadaki ve Türkiye'deki yanıtları iyi araştırılır ve irdelenirse kuşku yok ki okumanın önündeki engeller kalkacak ve okumaya ilgi artacaktır.

Okuma, insanlar arasındaki iletişimi arttırmaktadır. Hem okuma yazmayı bildiğimiz hem de çok fazla kaynak okuduğumuz zamanlarda konuşacağımız, ortaklıklar kuracağımız, anlaşacağımız konular artacaktır.

Okumanın insana kazandırdıklarından bir tanesi de estetik bilincidir. Dilin ve edebiyatın güzelliklerini ve zenginliklerini gören, yakalayan ve tadan kişi yaşama, evrene daha estetik bir gözle bakacaktır. Yaşamı daha da bir güzelleştirecek, evreni kendi bahçesi gibi görecektir.

Okuma insanın söz varlığını geliştirir. Bir insan söz varlığı kadar kendini ifade eder ve söz varlığı kadar okuduklarını anlayabilir. Söz varlığının gelişmiş olması kişinin gelişmişlik göstergelerinden biridir.

Okuma insanın genel kültürünü artırır. Genel kültür ise hayatımızı kolaylaştırır. Genel kültürü yüksek bireylerin oluşturduğu toplumlar kültürlü toplumlardır ki bu toplumlar enerjilerini sürekli olarak iyi, güzel ve bilimsel uğraşlara harcarlar.

Okuma insana anlama, yorumlama, farklı açılardan bakma, empati kurma, yeni insanlar ve mekanlar tanıma vb. beceriler kazandırır.

Okuma ve yazma insana kendini gerçekleştirme olanağı sağlar. İnsan için kendini gerçekleştirme ulaşılacak son nokta yani zirvedir. Zirvedeki insan hem mutlu hem üretkendir. İnsan hangi meslekten olursa olsun okudukça ve yazdikça zirveye çıkabilecektir.

Zamanımızın çoğunu sosyal medyada harcadığımız günümüzde insanlar o sayfadan o sayfaya koşturmaktan ve bu koşturma sonucunda bağımlı olmaktan kitap okumaya, yazmaya, sohbete maalesef zaman bulamıyor. İnsanların bu yaşam biçiminden kurtulması için çok güçlü bir etki yaratacak ve insanları sarsacak durumun yaşanması gerekmektedir.

Eğlenmenin amaç haline geldiği, medya araçlarıyla bu

yaşam biçiminin sürekli olarak insanlara sunulduğu dönemlerden geçiyoruz. Her şeyin çok hızlı olduğu dönemde okumak ve yazmak gibi zahmetli işlerle insanları ne kadar ikna edebilir ve yönlendirebiliriz? Her şeye rağmen denemeye değer.

Okullarda uygulanan müfredat öğrencilere bilgi, beceri ve değer kazandırmaya yöneliktir. Bu becerilerin başında okuma ve yazma becerisi gelmektedir. Çocuklarımızı ve gençlerimizi sadece sınav hazırlığı maratonundan uzaklaştırmalıyız. “Okullarda çocuklarımıza sadece düzenli okuma becerisi kazandırsak bu bile yeterlidir.”

Çocuklarımız ve gençlerimiz derslerden ve sınavlardan kitap okumaya ve yazmaya zaman ayıramamaktadır. Sınavlar amaç haline getirilmemeli ve asıl amacın beceri kazandırmak olduğu unutulmamalıdır.

Üniversite mezunlarının “Niçin okumuyorsunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlar şu şekildedir:

- Kitaplar pahalı (%10)
- Okul eğitiminde okuma alışkanlığı verilmiyor. (%20)
- Televizyon, insanları kitap okumaktan uzaklaştırıyor. (%30)
- Kitap okumayı alışkanlık haline getirmeme (%4)
- Öğrenci ödevlerinin fazlalığı (%5)
- Geçim koşullarının ağır olması (%17)
- Okuyan insanlara değer verilmemesi (%4)
- Diğer nedenler (%10)

Öğrencilerin okuma ile ilgili sorunlarına duyarlılık göstermek gerekir. Aşık Veysel’in sözüyle “Hem okurum, hem yazarım” diyebilmektir bütün mesele...

Okuma Kültürünün Faydaları

- Gelecekte iyi bir konuşmacı ve yazar olabilmemize yardımcı olur.
- Sözün rengini görmemizi, yeşilin sesini duymamızı, zamanı yakalamamızı sağlar.
- Kimsenin yardımı olmadan kendi ayaklarımızın üzerinde durmamızı sağlar.
- Akıl ve fikir dünyamızı genişletmemizi, bilimin bize sunduğu imkânlardan en iyi şekilde faydalanmamızı sağlar.
- Kültürümüzü artırır.

- Bilgili kişilerle doya doya sohbet edebiliriz.
- Hayata bakış açımız değişir.
- Hızlı konuşma ve kendimizi daha kolay ifade edebilme yeteneğimizi artırır.
- Okuduğumuzu anlama ve yorum yapma yeteneğimizi geliştirir.
- Her şeyden önemlisi kitap okumanın verdiği huzuru içimizde hissediyoruz.
- Geleceğin öğretmeni, belki iyi bir yönetici olabilmemizi sağlar. Çünkü okuduğumuz süreç özgürüz ve bizler özgür olduğumuz sürece hayatı daha iyi yaşayabiliriz.
- Toplumdaki diğer insanlardan farkımız olur.
- Öğrencilik hayatımızda kısaca bütün yaşamımızda başarılı olmamızı sağlar.
- Zamanımızı verimli geçirmemizi sağlar.
- Her şeyi daha iyi anlamamızı, yorumlamamızı ve problemlerimizi karşımızdakine daha iyi anlatarak kısa sürede çözümler bulmamızı sağlar.
- Derslerde başarılı olmamızı sağlar.
- Sınav sorularını hızlı okumamızı ve anlamamızı sağlar.
- Kitap okuma stresimizi azaltır.
- Kitap okumak, birçok şeyi güzel görmemizi sağlar.
- Kitap okumak, bizi bir bilen yapar.
- Bilgi dağarcığımızı ve kelime hazinemizi zenginleştirir.
- Genel kültürümüzü artırır. Etkin ve etkili bir insan olmamızın yollarını açar.
- Dünyaya bakış açımızı değiştirir.
- Arkadaşlarımızla ilişkilerimizin kalitesini artırır.
- Hayal gücümüzü geliştirir.
- Okumak haz duymaya, zihnimizi süslemeye, karar verme yeteneklerimizi geliştirmeye yarar.

Sabiha EBCİM
Okyanus Kolejleri
Ortaokul Ana Bölüm Başkanı

KAYNAKÇA

Hem Okurum Hem Yazarım, Cemil Coşkun, Ayşegül Özkan Asa, Mayıs 2021.

Anne Babalara Öneriler

- Öncelikle çocuğunuzla beraber tatil için plan ve program yaparak bunları uygulamaya çalışmanız, anne-baba-çocuk ilişkisini zedelemeyen, daha sağlıklı ve kaliteli zamanlar geçirdiğiniz bir tatil olmasını sağlayabilirsiniz.
- Çocuklara daima emir vermek yerine fikir vererek daha planlı olmalarını sağlayabilirsiniz. Müdahale eden anne baba olmak yerine yönlendirici anne baba olmaya çalışabilirsiniz.
- Tatilde çocuğunuzla yapacağınız güzel bir plan, onun hem eğlenmesini hem de öğrenmesini sağlayacaktır.
- Çocuğunuzun öğrenme stilini de iyi bilmelisiniz. Ders çalışmak, öğrenilen bir beceridir. Çocuğunuzun öğrenme stilini bilmezseniz, bu beceriyi ona kazandırmakta zorlanabilirsiniz.
- Evde, ders çalışmaya uygun bir ortam hazırlayabilirsiniz.
- Ders çalışması için, çocuğunuzun yapmak istediği ve sevdiği şeylerden tamamen mahrum kalmasını beklemeyin, düzenli bir dağılım planlayabilirsiniz.
- Dinlenme sırasında istediği şeyleri yapmasına izin verebilirsiniz.
- Çocuğunuza, önemli olanın yüksek not almak olmadığını, denemek ve öğrenmek olduğunu anlatabilir, “Bir iş ne kadar zor olursa olsun, denemekten vazgeçme!” telkinini tutum ve davranışlarınızı devamlı yapabilirsiniz.
- Çocuğunuzun dinlenmesi ve bir sonraki eğitim ve öğretim dönemine daha hazır hale gelmesi için oluşturulmuş bu tatil dönemi sizin de çocuğunuzla paylaşacağınız keyifli bir zaman dilimi olabilir.
- Sizlere fikir vermek amacıyla sunduğumuz kitaplarla “okuma zamanı” oluşturarak keyif alabilir ve birlikte kaliteli vakit geçirmiş olursunuz.
- Unutmayın! Çocuğunuzun tatilde kâh arkadaşlarıyla kâh kendi başına ama mutlaka okuyarak ve dinlenerek zaman geçirmesi çok ama çok önemli!